

انتقال ایده های تجسمی در دوره ی ایلخانی

تألیف:

دکتر محمدرضا حسنی

حمیده محمودزاده

سرشناسه	حسینی، محمدرضا، ۱۳۴۷ -
عنوان و نام پدیدآور	انتقال ایده‌های تجسمی در دوره ایلخانی / حنیف محمدرضا حسینی، حمیده محمودزاده.
مشخصات نشر	مشهد: انتشارات مرتدیز، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۱۰۶ ص: مصور.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۱۰۶-۴۹۸-۲
وضعیت فهرست نویسی	فیپا
موضوع	هنر ایلخانی
موضوع	Art, Ilkhanid
موضوع	هنر ایلخانی -- ایران
موضوع	Art, Ilkhanid -- Iran
موضوع	هنر ایرانی و سمبولیسم
موضوع	Art, Iranian and symbolism*
موضوع	ایران -- تاریخ -- مغول و ایلخانان، ۶۱۶ - ۷۵۶ ق.
موضوع	Iran -- History -- Mongols and Khanids; 1258 - 1355
شناسه افزوده	محمودزاده، حمیده، ۱۳۵۷ -
رده بندی کنگره	۵۷۴NX / ۱۳۹۵۱ ح۵
رده بندی دیویی	۵۵/۷۰۹
شماره کتابشناسی ملی	۴۵.۳۲۳۴

تلفن: ۰۵۱ ۷۷۲۷۰۷۶۵ ورنیکا: ۰۵۱-۳۷۲۵۱۳۰۲

www.meradiz.com

انتقال ایده های تجسمی در دوره ایلخانی

تالیف:

دکتر محمد رضا حسینی

حمیدہ محمودزادہ

نوبت چاپ: اول، زمستان ۱۳۹۵

حاج: دقت

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۸۰۰۰ تومان

شایک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۰۶-۴۹۸-۲

تمام حقوق چاپ و نشر این اثر طبق قرار داد محفوظ است.
هرگونه چاپ و تکثیر از محتویات این کتاب بدون اجازه کتبی ممنوع است.
متخلفان به موجب قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان
تحت پیگرد قانونی قرار میگیرند.

فهرست مطالب:

۷	مقدمه
۹	ارسال و انتشار زبان تجسمی جدید
۱۱	منبع و ارسال دست یافته ها
۱۳	اعتبار و نفوذ دست یافته ها
۲۸	توسعه در دیگر شکل های هنر
۶۷	انتشار زبان تجسمی: طراحی بر روی کاغذ
۹۵	فهرست منابع فارسی
۱۰۱	فهرست منابع انگلیسی

مقدمه

حمله ی بی رحمانه ی مغول در قرن هفتم هجری قمری (۱۳ میلادی)، توسط چنگیز خان سرزمین ایران را تابع امپراطوری بزرگی از چین تا آناتولی کرد. و بار دیگر فرهنگ ناگزیر گشت تا با اشکال و آرمان های بیگانه، مواجه شود. نام چنگیز خان امروزه همچنان با فاتحی بی رحم که سرزمین های بی شماری را فتح کرده همراه است. دورترین نقطه ی امپراطوری مغول از روسیه امتداد می یافت و تا انتهای چین تداوم داشت. و از سوی تا دریای مدیترانه ادامه داشت. در سال ۶۷۶ ق/ ۱۲۷۷ م که چنگیز خان درگذشت، اساس بزرگترین امپراطوری نوع بشر در تاریخ پایه گذاری شد.

همچنان که ورود قارامای ی چنگیز در سرزمین ایران منادی پایان یک عصر است، آمدن نوه اش، هلاکو خان، شروع عصر جا بندی به شمار می آید. کاروان هلاکویی با تعداد زیادی از مدیران ایرانی همراه بود. در ابتدای ورود به خا. از حکام و امرای محلی و نخبگان به او پیوستند تا وفاداری خود را به وی تقدیم کنند. غالب این افراد از پیش با مغول ها آشنایی داشتند. و اعضای خانواده و بستگان ایشان در اردوی مغولان، پذیرفته شدند.

منکوقاآن ۶۴۷ تا ۶۵۸ (ق) به هلاکو در ۶۵۶ ق/ ۱۱۵۶ م. موافقت داده بود که فتوحات نیاکانش را تحکیم و تکمیل نماید. هلاکو که قویلای قاآن را در جنگ، بر سر جانشینی حمایت کرده بود، بیشتر سرزمین های ایران را به عنوان تیول خود نگه داشت. و به نام ایلخان (مخدوم خان بزرگ) باقی ماند. جانشینان هلاکو به نام سلسله ی ایلخانی، (۶۵۴-۷۵۰ ق/ ۱۱۵۶-۱۳۳۵ م) به قدردانی از قویلای قاآن در چین به عنوان سرورشان حکومت کردند. به مجرد انتخاب هر ایلخان، اعطای نشان مهوری از پکن برلی استفاده به عنوان مهر رسمی حکومت فرستاده می شد. فرستاده های مقیم از طرف خان بزرگ در دربار ایلخان، قدرت عالی درباره ی مسائل مربوط به اجرای یاسا (قوانین چنگیز) داشتند. یکی از فرستادگان معروف به نام پولاد، ۷۱۲ ق/ ۱۳۱۲ م، در زمان حکومت ایلخان کیخاتو (۶۹۰-۶۹۴ ق) بود که به تهیه ی پول کاغذی به نام چاو در پی الگوی پول

چینی به نام چائو اقدام کرد. از سوی دیگر شمار بسیار از ایرانیان و اشخاص فارسی زبان در جستجوی بخت و اقبال به سوی چین رفتند. سوداگران و تجار در مقیاس وسیعی به تجارت و انتقال دست بافته‌ها و کالاهای چینی به ایران پرداختند.

خان بالیغ، به عنوان فرهنگستان هنر، که به رسومی مانند ثبت و ترویج تاریخ و فرهنگ چین از طریق اشاعه‌ی نقاشی و منسوجات، می‌پرداخت، توسط مغولان حاکم در چین پشتیبانی و حمایت می‌شد. به دنبال آن، مغولان حاکم بر دربار ایران، به تقلید از سرورشان قوییلای قاآن، اقدام به ایجاد کارگاه‌های کتابخانه‌ی سلطنتی نمودند. که نقاشی ایرانی را به کسب نیروی جنبش تازه نایل کرد. نقاشی در دوره‌ی مغول و پس از آن بسیاری از اسلوب‌ها و عناصر فضایی را از شیوه‌ی نقاشی چینی مانند زنجیره‌ی ابرها، ساختمان صخره‌ها و حیوانات اسطوره‌ای را قرض گرفت. که موج غنای فهرست خزانه‌ی نایس نقاشی ایرانی شد.